Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	27 februari 2024
Portefeuille(s)	Grond en Ontwikkeling, Gemeentelijk Vastgoed
Portefeuillehouder(s):	Reinier van Dantzig, Rutger Groot Wassink
Behandeld door	Grond en Ontwikkeling: 5.1, 2, e @amsterdam.nl Gemeentelijk Vastgoed, bestuurszaken.gv@amsterdam.nl
Onderwerp	Vervolg aanpak diffuus lood in volkstuinen

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeert het college u over het volgende.

Zoals aangekondigd in het jaarprogramma van aanpak diffuus lood[1] is gestart met een onderzoek naar bodemverontreiniging van volkstuinen in Amsterdam. Afgelopen najaar is een steekproef uitgevoerd op 13 tuinparken om een beeld te krijgen van diffuus lood in de bodem van volkstuinen. Er komen verhoogde waarden aan lood voor in een aantal volkstuincomplexen. Vervolgonderzoek is nodig om de aanwezigheid van verontreinigingen beter in kaart te brengen, zodat de blootstelling aan (met name) lood vermindert.

Achtergrond
Op veel plekken in de stad is de grond (licht) vervuild, dat komt door de industriële geschiedenis van de stad. Vervuiling kan ook bijvoorbeeld in de grond zitten waarmee in het verleden (bouw)terreinen werden opgehoogd. Vroeger wisten mensen niet dat lood gevaarlijk was. Nu is duidelijk dat te veel lood binnenkrijgen niet goed is voor onze gezondheid , vooral voor jonge kinderen tot 7 jaar. We zijn daarom als gemeente Amsterdam al een aantal jaren bezig om te onderzoeken waar het precies zit op de plekken waar kinderen spelen. Na speeltuinen, parken en tuinen van woningen zijn nu de volkstuinen aan de beurt.

Lood en gezondheid
Lood in de grond is geen probleem, als het maar niet in het lichaam komt. Kleine kinderen kunnen lood binnenkrijgen als ze tijdens het buitenspelen hun vieze vingers in hun mond stoppen. Vooral bij kinderen tot en met 7 jaar kan dit invloed hebben op de ontwikkeling van de hersenen en hoe goed ze kunnen

[1] bijlage 1 bij de raadsinformatiebrief van 23 maart 2023 over de voortgang aanpak diffuus lood in de bodem, voor kennisgeving aangenomen in de commissie RO van 12 april 2023

leren. Daarom is het belangrijk dat zij niet in aanraking komen met grond die vervuild is met lood. Lood kunt u ook binnenkrijgen als u groenten of fruit eet die zijn verbouwd op grond met lood. Groenten nemen via hun wortels lood uit de grond op. De hoeveelheid verschilt per groente. Ook kunt u grond met lood binnenkrijgen via ongewassen groenten. Jarenlang te veel lood binnenkrijgen kan bij een volwassene leiden tot een iets hogere bloeddruk en een verminderde nierfunctie.

Eerder uitgevoerd onderzoek
In de periode 2003-2010 is door de (voormalige) Dienst Milieu en Bouwtoezicht (DMB) dossieronderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bodem in volkstuinen. Dit onderzoek leidde destijds tot de conclusie dat de kans op een gezondheidsrisico in volkstuinen gering was. Vanuit de rol van DMB als bevoegd gezag was er daarom geen aanleiding voor (fysiek) bodemonderzoek. Inmiddels zijn de inzichten over gezondheidsrisico’s van lood veranderd. Lood blijkt schadelijker dan eerder werd gedacht. Daarom zijn is de normering strenger geworden.

Steekproef bodemkwaliteit volkstuinen
Eind september 2023 is bodemonderzoek gedaan in 28 tuinen, verspreid over 13 volkstuinparken die zijn aangesloten bij de Bond van volkstuinders. Bij deze steekproef zijn in verschillende tuinen verhoogde concentraties van stoffen in de bodem aangetroffen. In vijf individuele tuinen (verspreid over de parken Amstelglorie, Nut en Genoegen en Sloterdijkermeer) zijn sterk verhoogde waarden aangetroffen, elf tuinen zijn matig verontreinigd en twaalf tuinen zijn schoon. De resultaten van het onderzoek zijn recentelijk gedeeld met de Bond van volkstuinders, besturen van de tuinparken en tuinders waar sterk verhoogde loodwaarden zijn gemeten. Daarbij moet worden aangemerkt dat het onderzoek geen representatieve steekproef is op basis waarvan betrouwbare conclusies getrokken kunnen worden. Wel geeft de steekproef aanleiding tot uitgebreider onderzoek op volkstuinparken om de aanwezigheid van verontreinigingen beter in kaart te brengen zodat de blootstelling aan (met name) lood vermindert.

Gratis onderzoek voor alle volkstuinders
Hoewel de risico’s klein zijn, willen we dat iedereen op een gezonde manier de tuin kan gebruiken. Daarom gaan wordt een loodcheck aangeboden aan alle volkstuinders, zoals we dat ook momenteel doen voor bewoners met een tuin. Voor moestuinen gelden strengere regels en wordt gelijk op meerdere stoffen onderzocht. In samenwerking met de Bond van Volkstuinders en Besturen werken we aan een manier om dit aanbod bij alle tuinders onder de aandacht te brengen zodat we de onderzoeken zo snel mogelijk kunnen organiseren, waarschijnlijk vanaf maart 2024.

Prioritering
Het gaat om veel volkstuinen, daarom is een voorstel voor prioritering gemaakt. Dit wordt nog afgestemd met de Bond van Volkstuinders en besturen van de parken. De volgorde is bepaald op basis van bodemgebruik (moestuin of siertuin), vooronderzoek naar bodemkwaliteit, de gebruiksgeschiedenis en de resultaten van de steekproef. De volgorde is opgenomen in de navolgende tabel.

Nr.	Naam	Tuinen aantal	Oppervlakte complex (hectaren)	Oppervlakte (m2) tuinen
1	Amstelglorie	439	21,8	131700
2	Nut en genoegen	375	17,9	112500
3	Sloterdijkermeer	274	12,0	82200
4	Ons Buiten	446	19,8	111500
5	Amstelhof (Nuts)	45	0,9	10361,7
6	Driemond (Nuts)	65	1,6	19532,4
7	Zonnehoek	70	3,3	21000
8	Klein Dantzig	120	3,6	36000
9	De Groenlijn	21	0,4	6300
10	Buitenzorg	99	2,7	29700
11	Nieuwe Diep	44	1,1	13220,1
12	VTV Kweeklust	73	2,8	21900
13	Hof van Eden	42	2,9	12600
14	De Vijf Slagen	154	3,4	46200
15	Reigersbos (Nuts)	27	0,7	8098,8
16	De Vrijbuiters (Nuts)	49	1,2	14768,4
17	De Federatie	210	8,1	63000
18	Kweeklust	105	7,6	26250
Totaal		2658	111,6	766831,4

Een Nuts park is een volkstuinpark waar alleen gewassen verbouwd worden voor consumptie (moestuinen). De tuinen in de overige tuinparken worden vooral recreatief gebruikt.

Vervolgaanpak
Als er lood wordt gevonden, zijn er verschillende mogelijkheden, afhankelijk van de manier waarop de tuin wordt gebruikt. Soms is het aan te raden om de vervuilde plek op te hogen met schone grond, af te graven of te bedekken met bijvoorbeeld houtsnippers. Zodra er een overzicht is van de hoeveelheid tuinen met (te veel) lood, kunnen we kijken wat de gemeente hierin kan betekenen. In samenspraak met de Bond van Volkstuinders, de zelfstandige volkstuinparken, omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de GGD Amsterdam wordt vervolgens bepaald welke maatregelen het meest passend zijn.

Voorbeelden van maatregelen zijn;
- Volledige sanering van de volkstuinen
- Gedeeltelijke sanering van gevoelige functies (moestuinen/ speelplekken)
- Gratis teelaarde aanbieden
- Gebruiksadviezen voor recreatief gebruikte tuinen

- Geen moestuinen op ongeschikte bodem

In de tussentijd is het risico te voorkomen door handen te wassen na het tuinieren, en door groente te kweken in bakken met schone grond.

Het college hoopt u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

5.1, 2, e 5.1, 2, e
Wethouder Gemeentelijk Vastgoed

5.1, 2, e van 5.1, 2, e
Wethouder Woningbouw en Stedelijke Ontwikkeling